

БОРОХОВ Бер-Дов (1881, м. Золотоноша, нині Черкас. обл. — 1917, Київ) — ідеолог і лідер соціалістичного сіонізму, громадсько-культурний діяч. Його батько Шлойме був викл. мови іврит і актив. діячем у русі «אהבת ציון» («Любов до Сіону»). Виховувався в Полтаві, куди переїхали його батьки. Навч. у приват. рос.-євр. школі, а згодом у гімназії. Самостійно вивчав філософію, сучасні й давні мови, зокрема санскрит. 1900 родина переїхала до Катеринослава (нині Дніпропетровськ), де Б. став чл. рос. с.-д. партії, а 1901 ініціював створення сіоніст. соціаліст. робітн. спілки в Катеринославі й зосередився на проблемах євр. робітн. руху та специф. проблемах євр. трудящих. Брав активну участь в організації євр. самозахисту від погромів у Полтаві, зазнавав критики як від рос. соціал-демократів, котрі вважали шкідливим створення незалежного євр. робітн. руху, так і тих сіоністів, котрі були проти поєднання ідей сіонізму та соціалізму. Багато їздив з промовами переважно містами Пд. України, а також сучас. Литви та Білорусі, був проти створення євр. держави в Уганді й твердо обстоював свою позицію. 1905 опублікував тези про ідеол. та організац. основи руху «פועלי ציון» («Робітники Сіону»). З'їзд цього руху, що відбувся в Полтаві з ініціативи Б., прийняв його тези і присвоїв Євр. с.-д. партії таку ж саму назву. У квітні-листопаді 1906 Б. заарешт. Після переслідувань покинув Україну, певний час жив у Мінську, влітку 1907 виїхав за кордон. 1914 прибув до США, де став видатним діячем всесвіт. євр. руху. Б. ґрунтовно вивчав літературу і мову ідиш, виступав із доповідями на соц. та філос. тематику, вів журналіст. діяльність. Після Лютн. революції 1917 повернувся в Україну, активно виступав на сіоніст. конф. і на З'їзді націй у Києві (1917).

Їздив містами Росії та України з промовами й доповідями, застудився й помер від запалення легень. 1963 останки Б. перепоховали в Ізраїлі. До 1907 писав переважно російською мовою, згодом — ідиш. Активно співпрацював у рос. «Еврейской энциклопедии». Б. доводив, що народ без країни, без свого екон. базису є безсилим і підлеглим. Вважав, що громад. емансипація в діаспорі не може розв'язати євр. питання. Його праці з філології та бібліографії досліджень мови ідиш є знач. внеском у євр. науку. 1910 у Станіславі (нині Івано-Франківськ) виїшли його промови з питань євр. міграції. Багато праць Б. опубл. після його смерті, зокрема 1920 в Одесі, а більшість — у Нью-Йорку та Берліні, деякі й досі лишаються неопублікованими.

Основні праці

.1917 (Класові інтереси і національне питання. К., 1917); .1917 (Чого хочуть Поалей Ціон. К., 1917); .1918 (Наша платформа: Вибр. статті. Т. 1. О., 1918); .1918 (Економічний розвиток єврейського народу. О., 1918); Антисемитская концентрация. Петроград, 1918; .1920 (Завдання єврейської філології. О., 1920).

Рекомендована література

- .1919 (В пам'ять про Бер Борохова: Штрихи та спогади про його життя та роботу. К., 1919); .1920 (Бер Борохов, до його третьої річниці: Одноденна газета. Х., 1920); 1921 (До річниці: Зб., присвяч. 4-й річниці з дня смерті т. Борохова, вид. Гол. комітетом Євр. Комуніст. партії України. Х., 1921).

Бібліографічний опис:

Борохов Бер-Дов / М. Д. Феллер, А. Г. Кержнер, Я. С. Хонігсман // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37348>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).